

ZÁMECKÁ KNIHOVNA KÜBECKŮ VON KÜBAU Z LECHOVIC V HISTORICKÉM FONDU MORAVSKÉ ZEMSKÉ KNIHOVNY V BRNĚ

Jitka Machová

The Chateau Library of the Family Kübeck von Kübau from Lechovice in the Historical Collections of the Moravian Library

Abstract: The historical collections of the Moravian Library in Brno contain the original chateau library of the family Kübeck von Kübau from Lechovice in the Znojmo region. The family, which was knighted at the beginning of the 19th century, owned the chateau and the estate in Lechovice until the end of the Second World War. Based on the Beneš Decrees, the family property was confiscated. The books from the chateau library were transported to the former University Library in Brno, where they became part of anonymous collections of confiscated German property. Much later, they were sorted and reorganised based on provenance stamps. This article reports on the history as well as the current state of this family library.

Keywords: Historical collections – Lechovice Chateau – Moravian Library in Brno – Moravian chateau libraries – provenance – family Kübeck von Kübau

Zámek Lechovice na Znojemsku leží na vyvýšenině nad levým břehem řeky Jevišovky u státní silnice směřující ze Znojma k Brnu. Byl vybudován v barokním slohu jako letní sídlo pro majitele lechovického panství – premonstráty z Louky u Znojma. Údaje o datu a založení rezidence se doposud různí. Poslední stavebně-historické průzkumy však naznačují, že se tak stalo v letech 1720–1722. Autorem projektu je s největší pravděpodobností vídeňský architekt Christian Alexandr Oedtl. Podnětem pro výstavbu sídla mohla být potřeba vybudování příbytku duchovních při nově postaveném kostele Navštívení P. Marie (1715–1722, Ch. A. Oedtl).¹

Dekretem císaře Josefa II. byl loucký klášter v roce 1784 zrušen a jeho pozemkový majetek i s Lechovicemi přešel do správy státem řízeného náboženského fondu. Od něho v roce 1824 koupil vídeňský měšťan Josef Lang² panství i původně barokní letní rezidenci řeholníků, kterou nechal postupně přestavět na jednopatrový trojkřídlý klasicistní zámek se zajímavým portálem. Sídlo obklopil nově založeným rozsáhlým přírodně-krajinářským parkem. Již ovdovělá dcera Josefa Langa Julie, druhá manželka Carla Fridricha Kübecka von Kübau, se po smrti svého otce stala se svým synem Maxem dědičkou zámku a přílehlého panství. Rodinného majetku se Max Kübeck von Kübau plně ujal až po smrti matky roku 1865.³

Max začal postupně velkoryse upravovat zámek jako hlavní sídlo rodiny Kübecků.⁴ Při zachování základního půdorysu stavby se novodobě historizující úpravy dotkly pře-

devším přepracováním interiérů budovy a také přílehlého parku (nová výmalba, tapety, podlahy, balkóny, balustráda, zámecká koupelna atd.). Někdejší klášterní rezidence byla do počátku 20. století přeměněna v pohodlné šlechtické sídlo. Max zemřel v roce 1913, jeho jediná dcera Blanche v roce 1935. Poté lechovické panství přešlo do rukou Adalberta Kübecka z druhé linie rodu Kübecků. Ten zámek a statek obhospodařoval až téměř do osvobození Lechovic v roce 1945. V té době byl zámek vyrabován a částečně zdevastován. Jako německý konfiskát byl v roce 1948 přidělen Zemským výzkumným ústavům pro výrobu rostlinnou. Zbylý historický mobiliář byl v rámci tzv. památkových svozů umístěn na státním zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou.⁵ Stavební a interiérové úpravy provedené v průběhu druhé poloviny 20. století byly spíše drastickou architektonickou devastací související s přizpůsobením zámku potřebám jeho nového využití (nové příčky, výměna zárubní a dveří, okenní výplně, nová hygienická příslušenství, keramické obklady, lůžkový výtah, společenský sál, garáže, v parku zřízené zahradnictví atd.).⁶ V roce 1958 byl na zámku zřízen charitativní domov pro řádové sestry, později byl zámek předán České katolické charitě Praha, v letech 2008–2012 zde byla léčebna drogově závislých. Od prosince 2012 má zámek nového soukromého majitele.

Na počátku 19. století byli do rytířského stavu povýšeni dva bratři pocházející z jihlavské měšťanské rodiny – Carl Friedrich (1780–1855) a Alois (1778–1850) Kübeckové a za-

¹ SAMEK 1999, s. 323.

² ELIÁŠ 2006, s. 18.

³ Tamtéž, s. 19.

⁴ Tamtéž, s. 64 a dále.

⁵ Tamtéž, s. 42.

⁶ Tamtéž, s. 67–68.

ložili dvě větve rodu. Své tituly si oba bratři vydobyli ve státních službách. Starší Carl Friedrich začal studovat gymnázium ve Znojmě, na univerzitě ve Vídni a v Praze se nejprve zaměřil na medicínu, právnická studia dokončil v roce 1800 a poté vstoupil do státních služeb. Svou mimořádnou pílí se vypracoval a kariéře v úřadech postupoval až k postavení prezidenta všeobecné dvorské komory (1840), poradce císaře, ministra financí (1848) a v letech 1851–1855 prezidenta říšské rady. Roku 1816 byl povýšen do rytířského stavu s predikátem „von Kübau“, v roce 1825 do stavu svobodných pánů a v roce 1828 získal český inkolát.⁷ Carl Friedrich Kübeck patřil k předním rakouským státníkům první poloviny 19. století. Byl jedním z tvůrců habsburského neoabsolutismu. Podařilo se mu zkonsolidovat rakouské finance, měl velké zásluhy na vybudování a rozvoji železnic i telegrafní sítě, stál u zrodu rakouské Akademie věd.

V roce 1808 se poprvé oženil s dcerou fiskálního adjunkta Petra Bagera z Brna. S ní měl tři syny a dvě dcery. V roce 1825 ovdověl. Dva roky poté uzavřel druhé manželství s Julií, jedinou dcerou Josefa Langa, průmyslníka a velkostatkáře původem ze Znojma (vlastníka Lechovic). V druhém manželství Carla Friedricha Kübecka se narodily tři děti – dcera Litta, později provdaná baronka Ceschi a dva synové – Julius a Max. Rodina žila střídavě v letním venkovském domě v Hadersdorfu nedaleko Vídně a v bytě ve Vídni. Do Lechovic na zámek zajížděla velice ráda a často. Rodinný život Carla Kübecka poznamenalo několik tragédií. V mladickém věku zemřeli jeho dva synové z prvního manželství, starší syn Julius z druhého manželství (nar. 1830) zemřel ve službě jako praporek u námořnictva na lodi Marianna při bouři v roce 1852 u Benátek. O dva roky později zemřel i major Adolf Kübeck, poslední syn z prvního manželství a zůstal pouze jediný mužský dědic, nejmladší syn Max (nar. 1835). Carl Friedrich Kübeck von Kübau zemřel na cholera 11. září 1855 v Hadersdorfu, pochován byl v rodové hrobce vybudované v Lechovicích v roce 1859.

Jeho syn Max byl nepochybně předurčen pro státní službu. Po dokončení právnického studia začal kráčet v otcových stopách. Působil v rakouské státní službě jako místodržitelství sekretář v Benátkách. Jeho zájem o poznání cizích zemí ho přivedl do diplomatických služeb. Od počátku 70. let 19. století byl c. k. legačním radou. Zabýval se rovněž rakouským zahraničním obchodem i celní politikou. Na toto téma publikoval řadu příspěvků. Při své zálibě v cestování zavítal do mnoha exotických zemí. Salony upraveného lechovického zámku pak plnily trofeje a památky na tyto cesty.

Když v roce 1913 zemřel jako poslední mužský potomek starší větve Kübecků von Kubau, zanechal po sobě jedinou dědičku dceru Blanche (nar. 1873). Zálibou pro ni byly anglosaské dějiny. Blanche se zabývala zejména lite-

rární činností. Psala črty, eseje, deníkové zápisky ze svých cest, ale i života na Moravě. Poslední literární dílo vyšlo rok před její smrtí v roce 1934.⁸

Blanche Kübeck zemřela v roce 1935 bezdětná a lechovický majetek přešel do druhé mladší baronské linie Kübecků. Mladší bratr Carla Friedricha Alois působil rovněž ve státních službách. Stal se dvorním radou a později policejním ředitelem v Benátkách. Starší z jeho synů Alois Karel (1818–1873) byl diplomatem. Vnuk Aloise Karla Adalbert (nar. 1903) zdědil po smrti Blanche lechovický zámek, který opustil před příchodem fronty v květnu 1945.⁹ „*Poslední majitel Adalbert Kübeck odjel ve spěchu z Lechovic tři dny před bojovým příchodem Rudé armády. Odvezl s sebou několik plně naložených povozů tažených třemi traktory. Většina zařízení zámku však zůstala na místě. Po osvobození na jaře 1945 obývaly zámek střídající se oddíly Rudé armády, které s odkazem na národnost majitele se zámkem a jeho vybavením zacházely jako s válečnou kořistí dobytou na německém nepříteli. Část zařízení dali důstojníci RA ze zámku odvést, další část zařízení byla rozbita a spálena, další v opilosti vojáky demolována ... V parku se povalovaly kusy rozbitého a ohořelého nábytku. Bohaté zásoby alkoholu byly vypity nebo odvezeny. Naštěstí alespoň zámecká knihovna byla v září 1945 na pěti povozech odvezena do Brna.*“¹⁰

A jaké tedy byly další osudy zámecké knihovny? Knihy ze zámecké knihovny z Lechovic byly pravděpodobně po převozu do Brna uskladněny v tzv. mramorovém sále Brychtovy kavárny, kde Zemská a universitní knihovna shromažďovala hned po osvobození německé knižní konfiskáty. Do poloviny roku 1945 zde bylo soustředěno asi 800–900 tisíc svazků knih a bylo započato s jejich tříděním.¹¹ Poněkud chaotické svázení německých konfiskátů, kdy docházelo k směšování různých fondů, narušilo pravděpodobně i celistvost některých zámeckých knihoven.¹² Právě zámecká knihovna Kübecků z Lechovic se v mramorovém sále na dlouhou dobu smísila s další konfiskovanou zámeckou knihovnou – hrabat Khuen-Belasi z Emina Dvora u Hrušovan nad Jevišovkou. Soudíme tak z toho, že v interních zprávách a archivních materiálech Moravské zemské knihovny nenalezneme o knihovně Kübecků z Lechovic žádné zprávy. V polovině roku 1951 musel být mramorový sál uvolněn a částečně vytríděné knihy z německých konfiskátů se stěhovaly i s fondy zrušených klášterních knihoven do nově přiděleného depozitáře na Orlí ulici č. 20, kde knihovna dostala k dispozici první poschodí kláštera voršilek. Pokud budeme sledovat osudy zámecké knihovny Khuen-Belasi, dozvíme se, že do Brna byla přestěhována v listopadu 1945.¹³ V roce 1959 byla uložena na hromadách v jedné místnosti depozitáře kláštera voršilek, menší část ještě ve sklepním depozitáři knihovny na KNV. Katalog ke knihovně nebyl.¹⁴

⁷ MAŠEK 1999, s. 146–147.

⁸ Více ELIÁŠ 2006, s. 85–100.

⁹ MAŠEK 2008, s. 511.

¹⁰ ELIÁŠ 2006, s. 42.

¹¹ SVK 1983, s. 47.

¹² Tamtéž, s. 114–115.

¹³ Archiv MZK, karton 45.

¹⁴ Interní informace Moravské zemské knihovny – Zápis o převzetí klášterních knihoven a fondů depozitáři na Orlí ul. č. 20 do péče odd. revise a ochrany knižních fondů ved. s. Perna z roku 1959.

Přibližně od roku 1954 trvající spory s jiným nájemníkem přidělených prostor v klášteře – pobočkou Národního technického muzea v Praze, brzdily práce na utřídění a zpracování jednotlivých zde uložených fondů. Důsledkem neustálých přesunů knih z důvodů adaptačních prací bylo i poškození vzácných knih. Nakonec musela knihovna stejně své přidělené prostory v klášteře v roce 1964 definitivně vyklidit. Svozové historické fondy knihoven z bývalých klášterů a zámků, které zde byly uloženy, byly rozptýleny do dalších osmi objektů. Zámecká knihovna Khuen-Belasi se smísenou knihovnou Kübecků byly převezeny na zámek Oslavany, spolu s knihovnou Biskupského alumnátu z Brna, Knihovnou českých bohoslovců Růže Sušilovy, Knihovnou minoritů z Jihlavy, Knihovnou kláštera kapucínů ze Znojma, Knihovnou kláštera minoritů v Jihlavě, Knihovnou chirurgického spolku a rezervním fondem starých tisků. V prvním poschodí zámku v Oslavanech bylo postupně umístěno celkem 56 326 svazků knih.¹⁵ Zámecká knihovna označená Khuen-Belasi, Emin Dvůr, měla v Oslavanech 5 430 svazků. Poněvadž většinu knih nebylo možné bezpečně identifikovat a vycházelo se z domněnky, že jde o knihovny, které splynuly v jednu již na počátku 20. století¹⁶, byly postaveny jako jeden celek a označeny společnou zkratkou BK.¹⁷ Teprve při katalogizaci jednotlivých svazků byla podle razítek s korunkou a monogramy MK či B. K. zámecká knihovna Kübecků von Kūbau vytříděna a nově postavena podle velikosti a formátu knih. Autorský lístkový katalog vytvořený na začátku 80. let 20. století zachycoval 2 670 svazků označených lokací MK.¹⁸ Digitalizovaná forma katalogu byla veřejnosti zpřístupněna na webu v roce 2004.¹⁹ Z důvodů restitucí musely být vyklizeny v roce 1993 i Oslavany.²⁰ Již obě nově zkatalogizované zámecké knihovny (Knihovna Khuen-Belasi s lokací BKB 3362 svazků) spolu s ostatními fondy byly přestěhovány do depozitáře v Žerůtkách. Prozatím poslední přemístění proběhlo v roce 2002²¹ do novostavby Moravské zemské knihovny, kde ve specializovaném a klimatizovaném skladu byly soustředěny všechny historické fondy Moravské zemské knihovny v Brně.

Jaký byl počet knih v zámecké knihovně z Lechovic, nevíme. O knihovně se dochovalo velmi málo informací. V inventáři zámku z roku 1914 je zmínka o knihovně s arkýřem, umístěné v prvním patře.²² Blanche Kübeck ve své knize velice poeticky píše o znamenité dědečkově knihovně na zámku v Lechovicích. Popisuje zajímavé tituly, z nichž některé jsou dohledatelné v dochované zámecké knihovně

uložené v Moravské zemské knihovně v Brně,²³ leč o celkovém počtu knih či uspořádání knihovny se nedozvíme nic. Pouze asi 600 svazků má na předním příděštlí malou etiketu s černým inkoustem psaným číslem. Tato číselná řada byla rekonstruována a tvoří současnou platnou signaturu (MKK-0000.007–0001.506), chybějící čísla nebyla nově obsazena. Protože všechny tyto svazky mají razítkové exlibris téměř výhradně s monogramem MK, majitelem knih byl MaxKübeck.

Část původní knihovny z Lechovic se pravděpodobně na základě rozhodnutí ministerstva kultury ze 4. června 1954 dostala do správy Národního muzea v Praze²⁴ a je uložena v jeho depozitáři. Jedná se celkem o 77 svazků německých knih a časopisů.²⁵

V rámci Výzkumného záměru Historické fondy Moravské zemské knihovny v Brně²⁶ byla provedena elektronická evidence celé knihovny metodou retrokonverze – tedy přepisem katalogizačních lístků do knihovnického systému Aleph. Díky této elektronické evidenci máme k dispozici několik statistických rozborů a údajů. Víme, že dnešní dochovaná knihovna Kübecků von Kūbau z Lechovic je pouze torzem původní zámecké knihovny. Protože se nedochovala žádná evidence, nedokážeme odhadnout, jaké je vlastně procento ztrát. A navíc předpokládáme, že některé knihy zejména z 19. a 20. století, které neměly provenienční označení, mohou být začleněny do vlastního konzervačního fondu Moravské zemské knihovny v Brně. V historickém kmenovém fondu starých tisků do roku 1800 byly zjištěny podle provenienčních razítek prozatím tři svazky (ST1-0270.066, ST1-0274.289,2, ST1-1261.716,1). V letech 2010–2011 bylo rovněž dokončeno zpracování rezervního historického fondu z 50. let, ve kterém byly nalezeny a následně přiřazeny další svazky příslušející k zámecké knihovně z Lechovic (signatury 0003.560–0003.571). Velice cenným byl objev [Erbovní listiny pro Karla Bedřicha Kübecka z roku 1816] (MKK-RKP-0003.565).²⁷ Na rukopisnou produkci je knihovna poměrně chudá, literatura zachycuje celkem šest rukopisů.²⁸ V Moravské zemské knihovně v Brně je dnes evidováno sedm novověkých německých rukopisů z 19. století pod lokací MKK-RKP. Knihovna nemá obvyklou jednotnou úpravu vazeb zámeckých šlechtických knihoven, nejvíce obsahuje literaturu z 19. století v původních nakladatelských vazbách.

Na základě statistických rozborů má nyní knihovna označovaná lokací MKK²⁹ 2 854 bibliografických záznamů ve 2 687 svazcích. Čtyři tituly jsou ze 17. století, 431 z 18. století, 2189 z 19. století a pouhých 230 titulů ze století 20.

¹⁵ Interní informace Moravské zemské knihovny v Brně – Výsledky číselné revize fondů UK, která byla prováděna v letech 1970–1972.

¹⁶ JAKUBÍČEK 1972, s. 15.

¹⁷ VOBR – DOKOUPIL 1977, s. V.

¹⁸ SVK 1983, s. 117.

¹⁹ <https://listky.mzk.cz/STT/>.

²⁰ MZK 1993, s. 14.

²¹ MZK 2002, s. 59.

²² ELIÁŠ 2006, s. 41.

²³ KÜBECK 1934, např. na s. 112 uvedené v jedovatě zelené kůži vyvázané pařížské vydání díla Tita Lucretia Cara (MKK-0001.959), nebo 100 svazkové dílo Voltaira, ovšem dnes již bez ztracených dílů 1, 6, 24, 25, 26, 32, 44, 78 a 83 (MKK-0003.297-0003.388).

²⁴ LIFKA 1955, s. 77.

²⁵ ANTONÍN 2003, s. 150. PETR 1994, s. 41.

²⁶ MACHOVÁ 2011, s. 210–211.

²⁷ Více KUBÍK – PAVELKOVÁ 2012, s. 62–68.

²⁸ TOŠNEROVÁ 1995, s. 80. TOŠNEROVÁ 2004, s. 63.

²⁹ Z důvodu elektronické evidence v systému Aleph byla původní lokační označení zámecké knihovny Kübecků von Kūbau MK změněno na MKK, lokační Mk zůstala vyčleněna pro sbírku rukopisů mikulovské dietrichsteinské knihovny.

Konvolut tří titulů z 16. století vyvázaných v jednom svazku zůstal zařazen v zámecké knihovně rodu Khuen-Belasi.³⁰

Jazykově v zámecké knihovně Kübecků převládá němčina (1 948 titulů), z dalších jazyků jsou zastoupeny francouzština (444), itaština (185), latina (158) a angličtina (114). Již jen jako jednotliviny jsou dvě knihy ve španělštině a po jedné v maďarštině, polštině a švédštině. Ke Knihopisným bohémikům můžeme přiřadit pouze dva tituly *Topographie vom Marggrafthum Mähren* od J. F. Schwoye (MKK-0001.450, MKK-0001.451, MKK-0001.452) a *Deutsch-böhmisches Nationallexikon* (MKK-0001.575).³¹

Z hlediska místa vydání pochází knihy z 22 zemí, nejvíce z Německa (1 131), Rakouska (816), Francie (374), Itálie (181), Velké Británie (111), 57 titulů bylo vydáno v Česku. Zajímavostí exotického původu je šest titulů z Indie a jeden z Jižní Afriky, které získal Max Kübeck při svých zahraničních cestách.

Po obsahové stránce se jedná o standardní zámeckou knihovnu, která odráží potřeby a záliby svých majitelů. Zámecká knihovna Kübecků von Kūbau z Lechovic je složena ze tří vrstev. Nejstarší můžeme přiřadit zakladateli rodu Carlu Friedrichovi, který se zajímal zejména o současnou literaturu národohospodářskou, finanční, právní, průmyslovou, technickou, obchodní. Z jeho knihovny pochází i četná statistická díla a ročenky. Zálibou se mu staly knihy z oblasti lékařství – homeopatie. Jazykově převládají díla německá, francouzská a italská. Jiného charakteru byla knihovna jeho syna Maxe, kde převažují anglické knihy, literatura cestopisná, lovecká, politická, memoárová a rovněž také odborná literatura národohospodářská. Třetí vrstvu knihovny tvoří zejména beletrie jeho dcery Blanche.³² Členové rodiny Kübecků také sami publikovali,³³ v knihovně zůstaly dochované některé jejich práce: třísvazkové dílo *Tagebücher des Carl Friedrich Freiherrn Kübeck von Kūbau. Herausgegeben und eingeleitet von seinem Sohne Max Freiherr von Kübeck*. Wien 1909 (MKK-0002.479,1/1, MKK-0000.334,1/2, MKK-0000.334,1/2), *Die Meeresküste in ihrer Bedeutung für den Handel und die Cultur der Nationen insbesondere für die Österr.-Ungar. Monarchie. Eine Studie von Max Freiherrn von Kübeck ...* Wien 1892 (MKK-0001.654), *Ein Ausflug zu den Himalayas. Von Max Freiherrn von Kübeck*. Wien 1881 (MKK-0001.842), *Vortrag des Max Feriherrn v. Kübeck ... über das Kaiserreich Indien. Gehalten zu Brünn aus Anlass der Eröffnung der vom Orientalischen Museum in Wien daselbst veranstalteten britisch-indischen Ausstellung am 24. Mai 1887*. Wien 1887 (MKK-0001.865), *Handbuch der Englischen Geschichte von den Uranfängen bis zur Gegenwart. Nach bewährten historischen Hilfsquellen bearbeitet von Blanche von Kübeck*. Wien – Pest – Leipzig 1896 (MKK-0001.149).

Většina knih je provenienčně označena razítkovým exlibris s hraběcí korunkou s monogramem MK (Max Kübeck) nebo B. K. (Blanche Kübeck), velké množství má obě razítka s monogramy. Pouze ojedinele se vyskytuje třetí razítkové exlibris JLK (Julie Lang-Kübeck). Knihy obsahují ruko-

pisné provenienční přípisy, např. dedikace autorů Carlovi i Maxu Kübeckovi (MKK-0001.219, MKK-0001.220, MKK-0001.660, MKK-0001.759, MKK-0001.767 a četné další). K nejzajímavějším poznámkám patří osobní rodinná věnování. Na základě jejich rozborů můžeme identifikovat i knihy, které patřily dalším rodinným příslušníkům – manželce Carla Kübecka Julii Langové (MKK-0000.032, MKK-0001.115), jejímu otci – Josefu Langovi (MKK-0001.065), bratrovi Maxe – tragicky zesnulému Juliusovi (MKK-0001.980) i nevlastnímu bratrovi Gustavovi (MKK-0001.819). K cenným osobním poznámkám patří latinská báseň Carla Kübecka z roku 1799 (MKK-0001.930).

Kübeckové jsou představitelé typické novodobé šlechty, která své šlechtické jméno nezdedila, ale vydobyla si je sama svou prací ve státních službách. Jejich šlechtická knihovna nevznikla jako pouhý čistý projev sběratelství, ani nesloužila pouze k reprezentaci. Byla zdrojem minulého i soudobého poznání, praktickou příručkou, která zahrnovala nejnovější poznatky své doby, které majitelé využívali ve svém praktickém životě. Kübeckové měli rádi knihy. Knihy si v rodině dávali jako osobní dárky, dostávali je od svých přátel, nakupovali je a vozili ze zahraničních cest. Byli pilní čtenáři a příznivci literatury, sami též literárně činní. Svou rodovou knihovnu budovali po tři generace.

Knihy i celé knihovny mají své osudy. Staré české rodové šlechtické knihovny jsou dnes rozptýleny po celé Evropě i v zámoří a osud těch mladších z 19. a 20. století je podobný – poznamenány druhou světovou válkou a konfiskačními dekrety prezidenta Beneše. Pouze část zámeckých knihoven zůstala umístěna ve svých původních interiérech, ať již dnes soukromých či státních hradů a zámků. Další znárodněné svozy ze zámecké knihovny byly umístěny v depozitářích Národního muzea v Praze, některé pak v archivech, vědeckých knihovnách či dalších institucích. Bohužel, jak napsal pamětník, historik a znalec zámeckých šlechtických knihoven Bohumil Lifka, osud některých byl tragický: „*Nejméně však 200 dalších knihoven z českých zemí nutno považovati za zničené, rozchvácené nebo vyhozené do sběru starého papíru bez odborné kontroly v letech 1944–1946*“.³⁴ Bývalá zámecká knihovna rodiny Kübecků von Kūbau z Lechovic se naštěstí nestala jednou z nich.

Seznam použité literatury:

ANTONÍN 2003:

ANTONÍN, Luboš. Tři menší zámecké knihovny jižní Moravy. In *Miscellanea Oddělení rukopisů a starých tisků*. Sv. 17 (2001–2002). Praha: Národní knihovna České republiky, 2003, s. 146–155.

ELIÁŠ 2006:

ELIÁŠ, Jan O. *Na dohled od Znojma. Kapitoly o zámku v Lechovicích*. Brno 2001–2006. PDF. Dostupné z: http://www.shpelias.cz/SHPela/LechZamKapElaFullWeb_InfCry96.pdf

³⁰ VOBR – DOKOUPIL 1977. Jedná se o č. 183, 371, 641, dřívější signatura konvolutu BK 53a, dnes platná signatura BKB-0001.578.

³¹ VOBR 2005, s. 46, č. 2519ch (K15407a), s. 85, č. 2714d (K16155).

³² Více VOBR 1998, s. 203–204. MACHOVÁ 2010, s. 248–249.

³³ ELIÁŠ 2006, s. 99–100.

³⁴ LIFKA 1955, s. 93.

JAKUBÍČEK 1972:

JAKUBÍČEK, Milan. *Adresář zámeckých a církevních knihoven Jihomoravského kraje*. Brno: Státní vědecká knihovna, 1972.

KÜBECK 1934:

KÜBECK, Blanche. *Mährische Heimat*. Brünn: Prag : Leipzig : Wien: R.M. Rohrer, 1934.

KUBÍK – PAVELKOVÁ 2012:

KUBÍK, Zdeněk – PAVELKOVÁ, Jindra. Erbovní listina pro Karla Bedřicha Kübecka (1780–1855) ve fondu rukopisů a starých tisků Moravské zemské knihovny v Brně. *Archivní časopis*, 2012, roč. 62, č.1, s. 60–68.

LIFKA 1955:

LIFKA, Bohumír. Zámecké, hradní a palácové historické knihovny českých zemí ve sféře národního musea. *Časopis Národního musea, oddíl věd společenských*, 1955, roč. 124, s. 77–97.

MACHOVÁ 2011:

MACHOVÁ, Jitka: Historický fond Moravské zemské knihovny v Brně on-line aneb kliknutím myši ke všem dokumentům. *VVM*, 2011, roč. 63, č. 3, s. 201–213.

MACHOVÁ 2009:

MACHOVÁ, Jitka. Světské uzavřené historické sbírky ve fondu Moravské zemské knihovny v Brně. In *Problematika historických a vzácných knižních fondů 2009. Sborník z 18. odborné konference, Olomouc, 14.–15. října 2009*. Olomouc: Vědecká knihovna, Brno: Sdružení knihoven České republiky, 2010, s. 247–254.

MAŠEK 1999:

MAŠEK, Petr. *Modrá krev. Minulost a přítomnost 445 šlechtických rodů v českých zemích*. Praha: Mladá fronta, 1999.

MAŠEK 2008:

MAŠEK, Petr. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti. Díl I. A – M*. Praha: Argo, 2008.

MZK 1993:

Moravská zemská knihovna. Roční zpráva 1993. Brno: Moravská zemská knihovna, 1994.

MZK 2002:

Moravská zemská knihovna. Výroční zpráva 2002. Brno: MZK, 2003.

SVK 1983:

Státní vědecká knihovna v Brně. Jubilejní sborník. 1808–1883–1958–1983. Brno: Blok, 1983.

PETR 1995:

PETR, Stanislav. Rukopisné fondy zámeckých a hradních knihoven na Moravě a ve Slezsku. In *Problematika historických a vzácných knižních fondů Čech, Moravy a Slezska. Sborník ze 4. odborné konference Olomouc, 11.–12. října 1994*. Brno: Sdružení knihoven České republiky, 1995, s. 6–52.

SAMEK 1999:

SAMEK, Bohumil. *Umělecké památky Moravy a Slezska. Sv. II, J – N*. Praha: Academia, 1999.

TOŠNEROVÁ 1995:

TOŠNEROVÁ, Marie (ed.). *Průvodce po rukopisných fondech v České republice. I. Rukopisné fondy zámeckých, hradních a palácových knihoven*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995.

TOŠNEROVÁ 2004:

TOŠNEROVÁ, Marie (ed.). *Průvodce po rukopisných fondech v České republice. Díl IV. Rukopisné fondy centrálních a církevních knihoven v České republice*. Praha: Archiv Akademie věd České republiky, 2004.

VOBR 1998:

VOBR, J. Mähren. In *Handbuch deutscher historischer Buchbestände in Europa. Bd. 3, Tschechische Republik*. Hildesheim: Olms – Weidmann, 1998, s. 161–270.

VOBR 2005:

VOBR, Jaroslav. *České tisky Moravské zemské knihovny v Brně a jihomoravských klášterních knihoven z let 1501–1800. Sv. 2*. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2005.

VOBR – DOKOUPIL 1977:

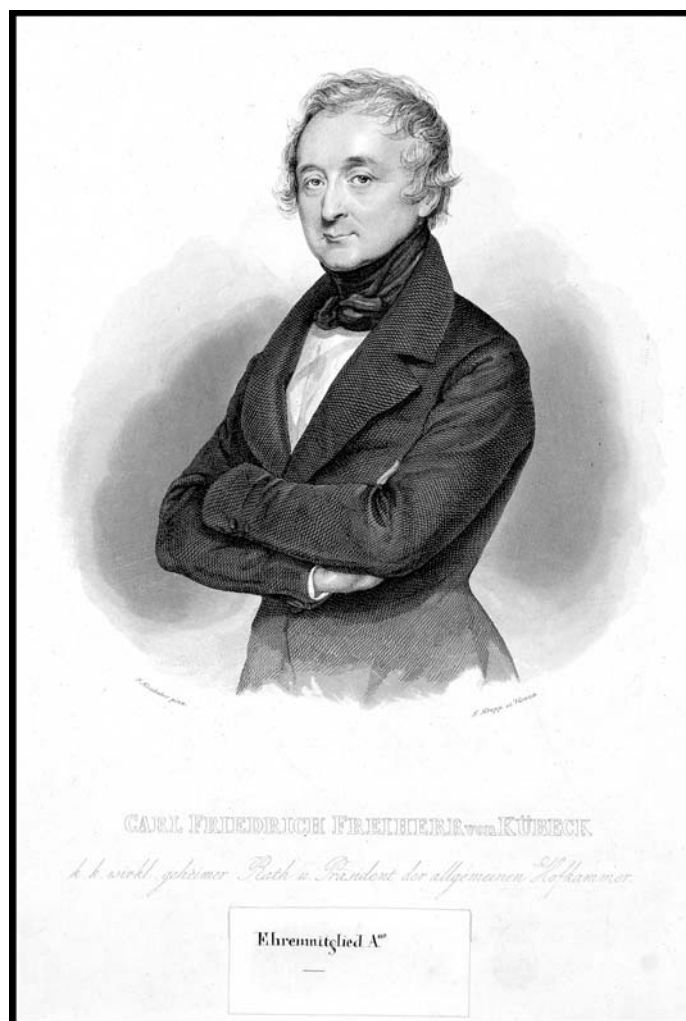
VOBR, Jaroslav – DOKOUPIL, Vladislav. *Tisky 16. století z knihovny hrabat Chorinských ve Veselí nad Moravou a z knihovny bývalého jezuitského gymnasia v Brně*. Brno: Universitní knihovna v Brně, 1977.

Ukázka provenienčních razítek ze zámecké knihovny Kübecků von Kubau z Lechovic. Foto: Vilém Kaplan

Lechovice. Zámek. 1901. Fotografie (15,1 x 19,7 cm). Moravská zemská knihovna v Brně, Schramova sbírka vedut, sign. Skř.1-0091. 416,814. Foto: Vilém Kaplan

Carl Friedrich Freiherr von Kübeck k. k. wirkl. geheimer Rath u. Präsident der allgemeinen Hofkammer. Josef Kriehuber. Viennae: J. Krepp [mezi 1830 a 1853]. Litografie (37,7 x 28,3 cm). Moravská zemská knihovna v Brně, sign. Skř.2L-0091.204. Foto: Vilém Kaplan

Monieur geliebten, gnädigen Blanche
für Gefährdung und Ausgans
des Wohlstandes von ihrem
liebenden Vater
Aschern 1892.

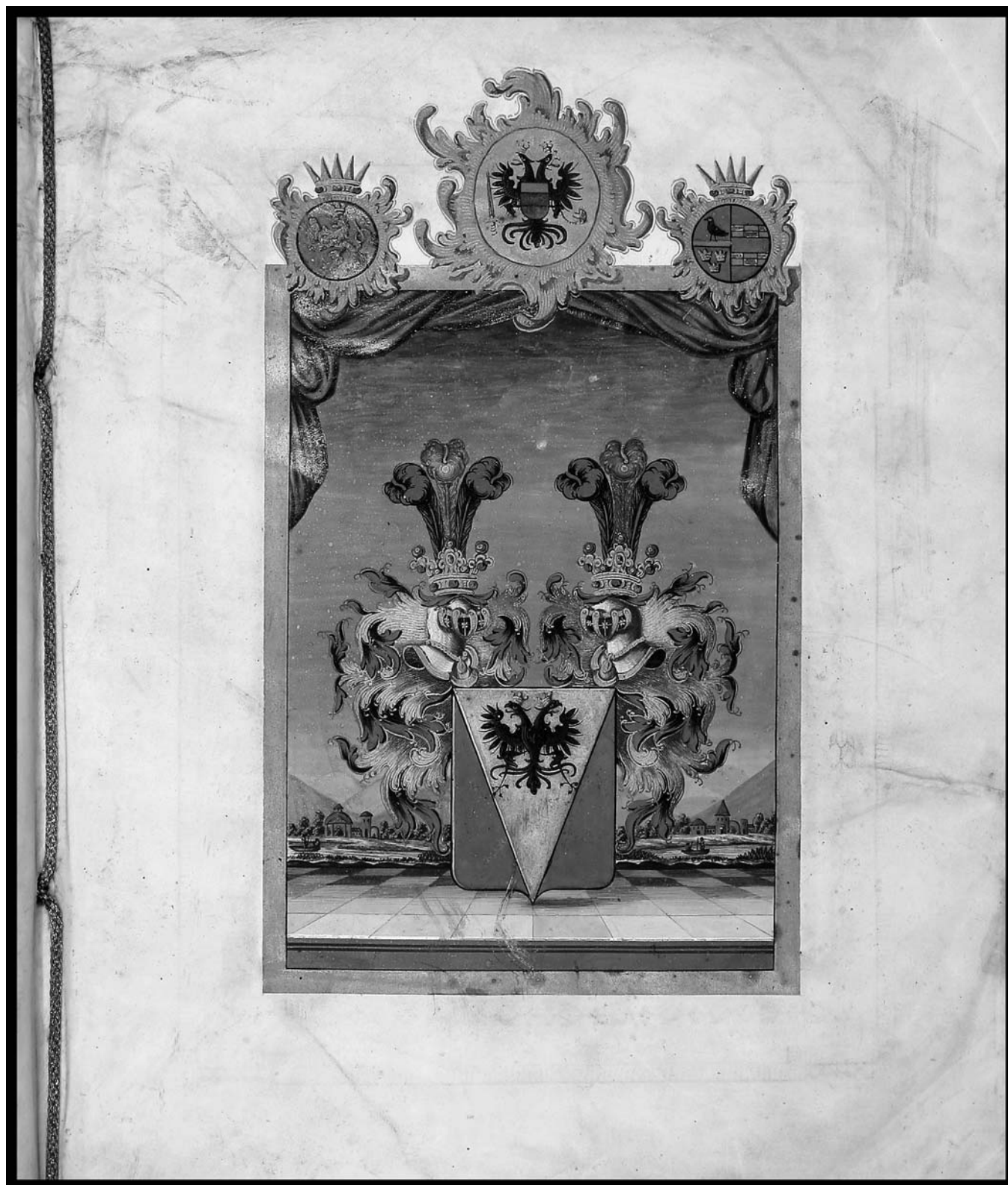
Julius Kübeck.
recu^t de Ms. Koch le 2. Avril 1892

Max Kübeck
recu^t par la mort de mon cher et
bien aimé frère Julius. (+4-5 Mars 1892)

paite, palm, gelitten
poutu, baltu

Carlo Kübeck
ricevuto dal mio amatissimo
marito Carlo
nel mese di Febbraio 1892

Giulia N.:

[Erbovní listina pro Karla Bedřicha Kübecka]. 1816. [8] pergamenových listů (375 x 305 mm). Moravská zemská knihovna v Brně, sign. MKK-RKP--0003.565, f. 5r [vyobrazení erbu]. Foto: Vilém Kaplan